

Ildsjælens grønne guide

Sådan hjælper du dine naboer i gang med sortering

Grønne Ildsjæle

Tak

Fordi du har valgt at blive en del af netværket for Københavns Grønne Ildsjæle. Du kommer til at gøre en betydelig forskel for affaldssortering og genbrug i din opgang.

Jeg har forsøgt at samle alle de vigtigste redskaber, du får brug for, så ildsjæle-kaldet føles lidt sjovere, fleksibelt og forandringsskabende. Jeg håber, du synes om det.

De bedste hilsner
Søren

Indhold

4

Derfor sorterer vi

6

Hjælp! Sorteringen sejler – hvor skal vi starte?

11

Hvordan hænger jeg bedst plakater op?

13

Hvordan poster jeg bedst på Facebook?

16

Hvordan undgår jeg konflikt, når jeg taler med mine naboer om affald?

20

Hvad svarer jeg, når jeg hører myter om affaldssortering?

27

Lær dine naboer og deres sorteringsvaner bedre at kende

33

Hvem har ansvaret for affaldet i din gård?

39

Hvad kan jeg ellers gøre?

Derfor sorterer vi

I København sorterer vi. Men vi skal sortere mere. For jo bedre vi bliver til at bruge tingene igen og igen, jo mindre har vi brug for at tilføre nye råvarer til kredsløbet.

I vores del af verden forbruger vi mere, end hvad Jorden kan bære. Derfor giver det mening at købe ting der holder, bruge dine ting mere og undgå at de går til spilde. For vi skal have et København, hvor vi er bevidste om vores forbrug og anvender de ressourcer, vi har til rådighed, bedst muligt. Det gør vi bl.a., når brugte ting finder nye ejere, og når vi sorterer vores affald, så vi sparer på jordens ressourcer.

Vi forstår godt, at der sommetider kan føles lidt langt mellem det at smide dine æggeskaller i madaffaldspanden og til at løse den store ressourceudfordring. Men selv de små handlinger tæller. Faktisk er det her, vi kan gøre en stor forskel i vores hverdag. Nemlig ved at sortere dit madaffald, metal, glas, pap, papir, plast og mad- og drikkekartoner mv., og aflevere tallerkener, bøger og legetøj, der ikke fejler noget, til genbrug i de rigtige affaldsbeholdere.

Hvad sker der egentlig med affaldet?

Når vi sorterer affald, behandles det på specialiserede anlæg, som gør affaldet klar til brug som en ny ressource. Hvad der præcist sker på anlægget, afhænger af den enkelte type.

Metal og glas smeltes om til nye produkter. Mad- og drikkekartoner, indsamlet med plast, sorteres fra plasten på behandlingsanlægget, hvorefter papir-, plast- og aluminiumsdelen (fra kartonerne) skilles fra ved pulpning. Det samme gælder for pap og papir. Efter pulpning anvendes fibrene til fremstilling af nye pap- og papirprodukter.

Plastaffald udsorteres også i forskellige plasttyper, inden det vaskes, neddeles og smeltes om til nye plastprodukter.

Alt det affald, vi producerer, kan altså bidrage til at sørge for, at vi bruger færre af Jordens begrænsede ressourcer.

I 2023 sorterede vi allerede 43 % af vores affald korrekt, men vi tror på, at vi kan gøre det endnu bedre. Derfor er der brug for din hjælp som grøn ildsjæl.

Vidste du ...

at vi i 2022 sparede 290.000 tons CO₂ ved at sortere i de syv mest gængse affaldstyper: metal, glas, madaffald, plast, pap, papir og mad- og drikkekartoner.

Hjælp! Sorteringen sejler – hvor skal vi starte?

Det kan virke som en stor opgave at få sine naboer til at engagere sig i mere affaldssortering og affaldsforebyggelse. For hvor skal man overhovedet starte, hvis sortering halter helt generelt? Her har vi listet et par bud på, hvordan du kan tage de første skridt mod bedre sortering.

Få syn for sagen

Gå ned i gården og undersøg, hvordan det går med affaldssorteringen. Er der nogle bestemte affaldsbeholdere, der er mere fyldte end andre? Kan du spotte fejlsortering fx i pap eller plast?

Du kan også spørge viceværten eller den affaldsansvarlige, om de har lagt mærke til særlige affaldsbeholdere, hvor sorteringen kan forbedres.

Find frustrationen

En anden tilgang kan være at starte med et af de områder, der giver mest frustration blandt dine naboer. Har du snakket med nogle af de andre, der giver udtryk for frustration omkring affald? Eller har der været en debat på jeres fælles

Facebook-side? Måske er der en overfyldt affaldsbeholder eller en mangel på klare instruktioner om affaldssortering.

Ved at tage fat i disse problemer først, kan du hjælpe med at løse eventuelle konflikter eller modvilje mod sortering og motivere flere til at gøre mere.

Årstiderne skifter

Kast dig over aktuelle udfordringer ved at tilpasse dine tiltag til årstiderne. Op til jul er der ofte mere papaffald, da der bestilles pakker hjem. Kort efter kommer gavepapiret og juletræerne, og i forbindelse med forårsrengøringen kommer der ofte mere storskrald, byggeaffald eller haveaffald.

Start småt og fat mod

Husk, at adfærdsændringer tager tid. Fokusér på små, håndgribelige ændringer i stedet for at forsøge at revolutionere hele affaldsområdet på én gang. Det første skridt er ofte de vigtigste, så vær tålmodig og vedholdende.

De motiverede

Identificér de beboere, der er mest motiverede for affaldssortering, og få dem om bord som allierede. Deres entusiasme kan være smittende og inspirere andre til at deltage aktivt i affaldsinitiativerne.

Til at hjælpe dig med at finde de motiverede, kan du kigge i materialet "Forstå din nabos tilgang til affaldssortering".

Vidste du?

At I som forening, kan få besøg af en konsulent fra kommunen, der kan hjælpe jer i gang med at indrette jeres gård bedst muligt til sortering?

At du altid er velkommen til at ringe til Søren, som er ansvarlig for netværket Grønne Ildsjæle i København, og få hjælp.

Hypotetiske cases til inspiration

Case 1: Reducering af papaffald

I Bents boligkompleks, der består af over 100 lejligheder og en fælles have, har Bent længe været frustreret over den måde, papaffald håndteres på. Affaldsbeholderen til pap er ofte fyldt til bristepunktet flere dage før den planlagte tømning. Det giver rod og kaos omkring affaldsbeholderne. Egentlig kunne pappet nok godt være i beholderen, men udfordringen er, at beboerne ikke træder pappet flad, inden de smider det i affaldsbeholderen.

Bent har forsøgt at adressere problemet ved at beklage sig til et par beboere og sætte opslag op på opslagstavlen. Desværre har disse tiltag ikke haft den ønskede effekt, og problemet fortsætter uændret.

Bent tager fat i bestyrelsen og foreslår at lave en konkurrence, der skal motivere beboerne til at deltage aktivt i affaldssortering og reducere mængden af papaffald.

Han bestiller et par "stamp dit pap" klistermærker fra kommunens hjemmeside og laver et opslag til Facebook-gruppen, hvor han viser, hvornår affaldsbeholderen til pap bliver fyldt sammenlignet med, hvornår den bliver tømt. Han oplyser beboerne om problemets omfang og opfordrer dem til at deltage i en tidsbegrænset konkurrence. Opslaget bliver både sat op på opslagstavlen og ved affaldsbeholderne.

Konkurrencens mål er at reducere fyldningsgraden af affaldsbeholderen til pap, så den kun er fyldt maksimalt 5 dage før tømning, frem for de nuværende 10 dage. Hvis beboerne når dette mål inden for tidsrammen, så vil Bent bage kage og servere kaffe i gården.

Case 2:

Maden ud af restaffaldet

Margit går op i affaldssortering og har meldt sig som grøn ildsjæl i sin boligforening. Hendes motivation opstår, fordi hun har observeret, at meget affald i hendes forening ender i beholderen til restaffald.

Selvom Margit har lyst til at tage fat på alle udfordringerne på én gang, beslutter hun sig for at starte med at få reduceret mængden af madaffald i restbeholderen. Hun ved nemlig, at man kan få et stativ til sin madaffaldsspand.

Margit handler straks og bestiller en stak klikstativer og ekstra madaffaldsspande og -poser. Derefter aftaler hun med viceværten, at de lader det hele stå i vaskekælderen, så beboerne selv kan hente dem.

På trods af, at det hele nu er frit tilgængeligt i vaskekælderen, synes Margit ikke, at der bliver taget tilstrækkeligt. Ved lejlighed møder

hun en nabo i gården og gør ham opmærksom på materialerne i vaskekælderen. Naboen indrømmer, at han har set dem, men at han ikke troede, han måtte tage dem.

Margit bliver overrasket over naboens udsagn og frustreret over, at hendes idé fejlede, men beslutter sig for at handle på det. Derfor opretter hun, i forbindelse med den kommende arbejdsdag, en lille bod i gården, hvor hun uddeler poser til madaffald og gør opmærksom på materialerne i vaskekælderen.

Cirka tre uger efter arbejdsdagen opdager Margit, at alle stativerne er væk, og kun et par enkelte spande og poser ligger tilbage i vaskekælderen. Hun tager dette som en succes, og glæder sig til at kunne se mindre madaffald i restbeholderen i fremtiden.

Case 3:

Myter om plast

Næsten dagligt går Eva ned med sit affald i gården, og næsten hver gang opdager hun plast i restaffaldsbeholderen. Hvis Eva har tid og overskud, vælger hun at sortere plasten, men andre gange, må hun bare se frustreret til, når store mængder plast er havnet det forkerte sted.

Efter at have talt med flere af sine naboer, er det tydeligt for hende, at der er stor tvivl omkring reglerne for sortering af plast. Skal plasten skylles først? Er det tilladt at smide blød plast i beholderen til plast? Og hvad med mad- og drikkekartoner?

Udover tvivlsspørgsmål hører hun også sin underbo sige, at han nægter at sortere plast, fordi han har hørt, at det alligevel ender på en strand i Asien, og at det derfor er bedre for miljøet at brænde det og lave fjernvarme.

For at komme problemet til livs og for at skabe klarhed, beslutter Eva sig for at handle. Hun hænger plakater op i opgangen, hvor hun præsenterer myter om plastsortering og giver de korrekte svar. Samtidig deler hun også informationen i boligforeningens Facebook-gruppe.

Gennem sin kommunikation forsøger Eva at oplyse sine naboer om vigtigheden af korrekt sortering af plast. Hun understreger, at plast ikke behøver at blive skyllet, at mad- og drikkekartoner er velkomne i plastbeholderen, og hun fremhæver fordelene ved at genanvende plast.

Eva får bl.a. startet en god dialog i Facebook-gruppen, hvor naboer nu også spørger nysgerrigt ind til tvivlsspørgsmål omkring glas og metal.

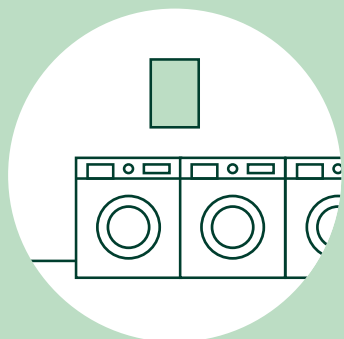
Hvordan hænger jeg bedst plakater op?

Når du vil kommunikere med dine naboer på fysiske steder som opgange, gårde eller vaskekældre, er det vigtigt at sikre, at dit budskab fanger deres opmærksomhed og virker relevant. **Her er 4 tips til at hjælpe dig med at opsætte dine sorteringsbudskaber:**

1

Vælg den rette placering

Placer materialet et sted, hvor dine naboer får øje på det. Det kan fx være på opslagstavlen i opgangen, i porten eller i vaskerummet, hvis I har sådan ét.

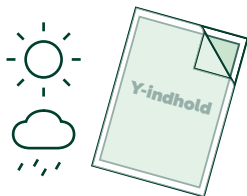
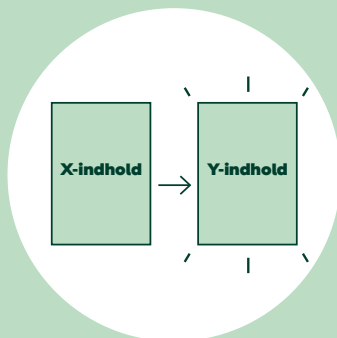
Husk...

at lave en aftale med din vicevært og bestyrelse for at undgå, at dit materiale bliver fjernet eller dækket af andet materiale.

2

Skift indholdet regelmæssigt

Ved at skifte indholdet regelmæssigt, sørger du for at holde interessen og opmærksomheden hos beboerne og styrker chancen for, at de fortsat læser og reagerer på det.

3

Beskyt mod vejret

Forlæng levetiden på dit materiale ved at beskytte det mod regn, vind og sollys. Du kan eksempelvis laminere det, putte det i en plastlomme eller placere det under et halvtag.

4

Test din opsætning

Tag et skridt tilbage og se på dit materiale fra afstand. Er højden passende? Kan det ses fra en afstand på 5 meter? Prøv også at se, om din plakat tydeligt kan ses fra de vinkler, folk kigger mest fra. Det kan fx være når man træder ind ad hoveddøren eller forlader ejendommen.

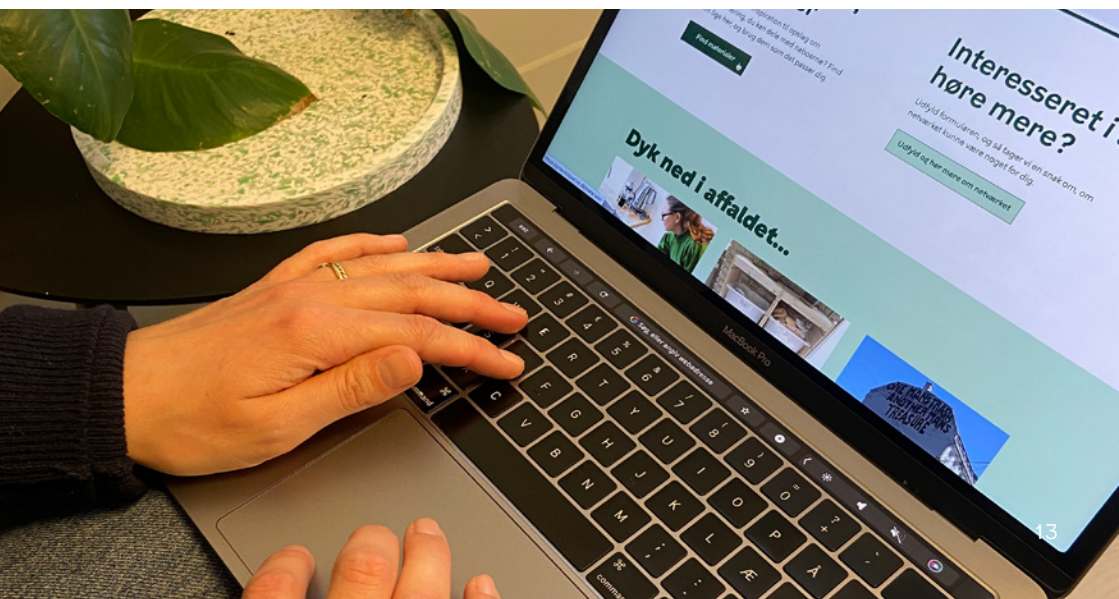

Hvordan poster jeg bedst på Facebook?

Mange ejendomme har Facebook-grupper for beboerne. Hvis du er medlem af dem, er det en oplagt kanal til at hjælpe dine naboer med sorteringen. Herunder giver vi tips og tricks til at lave effektive Facebook-opslag.

Kopier opslag fra netværkets hjemmeside

På netværkets hjemmeside ligger der en række forslag til opslag, som du kan dele med dine naboer. Du kan også følge med inde på Facebook-gruppen "Grønne ildsjæle i København", hvor der løbende bliver delt opslag til inspiration. Du kan enten bruge opslaget, som det står, eller kopiere teksten, men udskifte billedet med et fra jeres egen gård, for at gøre det mere relevant. Og du er velkommen til at skrive, at det er kommunens opslag, hvis du helst ikke vil stå som afsender. Du er også velkommen til at skrive og poste dine egne opslag.

Tips til dine opslag

Hvis du gerne vil lave dine egne opslag, får du her 5 tips, der kan hjælpe dig med at skrive et opslag, der fanger dine naboers opmærksomhed og skaber handling

2

Hold teksten kort og kom hurtigt til pointen

Som tommelfingerregel skal der være én pointe per opslag. Hvis du har flere affaldstips i ærmet, er det bedre at sprede dem over flere opslag. Ofte scroller vi hurtigt videre til næste opslag, så hold teksten kort og skriv i korte sætninger.

4

Call to action

Opslag ses oftest af flere, hvis andre liker eller kommenterer. En måde, du kan engagere dine naboer på, er ved at lave et såkaldt "call to action". Det kan fx være et spørgsmål, som de opfordres til at svare på eller en afstemning, hvor de kan afgive deres stemme.

1

Find dit budskab

Hvis du vil skrive dit eget opslag, er det vigtigt at få budskabet. Det kan fx være hvis du ser udfordringer med nogle særlige fraktioner, eller hvis du har et forslag til noget, der kunne gøre sorteringen lettere.

3

Brug billeder og videoer

Billede og videoer fanger hurtigere opmærksomhed end tekst. Suppler derfor gerne din tekst med et relevant billede. Nogle budskaber kan også være gode at dele med video – fx kommunens videoer, som viser hvordan affaldet bliver genanvendt.

5

Gør det nemt for din målgruppe

Kræver din handling, at dine naboer fx skal læse noget materiale eller tilmelde sig et arrangement, så inkluder et direkte link. Det fjerner friktionen og øger chancerne for, at dine naboer rent faktisk handler.

Tænk over tidspunktet

Tidspunktet for dit opslag kan have stor betydning for, hvordan det bliver modtaget, og om det overhovedet bliver set. Hvis du som ildsjæl skal poste indhold til dine naboer, er det bedst at dele dit opslag, når de fleste af dine naboer er hjemme. Det kan fx være hverdage om eftermiddagen eller aftenen, når de fleste har fri fra arbejde. Det kan også være lørdag eller søndag formiddag, hvor mange er hjemme og slapper af.

Det er dog også vigtigt at overveje din målgruppes adfærd. Måske er lige præcis dine naboer mere aktive fredag eftermiddag, når de går på weekend, eller måske foretrækker de at læse indholdet på hverdagsaftener eller søndag morgen. Vær derfor opmærksom på din målgruppes vaner, og prøv at tilpasse tidspunktet for dine opslag efter deres aktivitet. På den måde kan du øge chancen for, at dit budskab når ud til dem på det rette tidspunkt.

Følg op på dit opslag

Når du har lavet et opslag, kan det være en god idé at følge op ved eksempelvis at dele resultaterne og fejre succeser. Du kan fx fortælle, at tømningssfrekvensen af papbeholderen er blevet sat ned, fordi beboerne er blevet bedre til at stamppe pappet. Ved at vise, at beboernes deltagelse har en effekt, styrker du følelsen af fællesskab, formål og engagement til fremtidige tiltag.

Nu er det bare at gå i gang Held og lykke!

Hvordan undgår jeg konflikt, når jeg taler med mine naboer om affald?

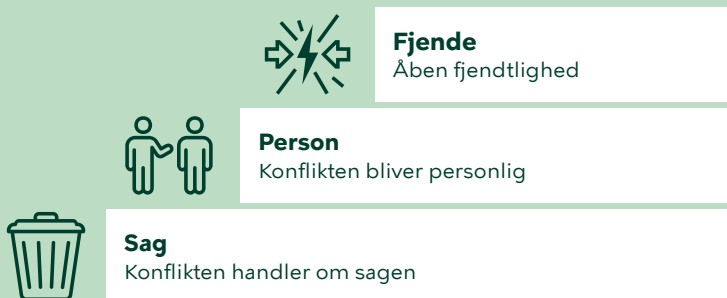
Når man deles om gården og affaldsbeholderne, kan det sommetider føre til konflikter. Det gælder også i forhold til affaldssortering, hvor der kan være forskellige holdninger til, om og hvordan det skal gøres. Det kan resultere i, at du fx oplever, at nogle naboer reagerer med negative kommentarer, når du poster opslag om sortering i jeres fælles facebookgruppe. Det kan føles ubehageligt, og måske tager det sommetider modet fra dig. Men hvad kan I gøre, for at undgå at sorterings-uenigheder går ud over jeres naborelation? Hvordan taler I om det, uden at det eskalerer og bliver en konflikt?

Fokuser på problemet og ikke personen

Konflikter er helt naturlige, uundgåelige og foregår gennem hele livet. Det vigtigste er, at de bliver håndteret konstruktivt. Konstruktiv håndtering handler først og fremmest om at fokusere på problemet og ikke på personen. Det er helt legitimt, at du føler dig frustreret, når du ser, at papbeholderen er fyldt med restaffald, mens du selv omhyggeligt har sorteret dit pap. Men det bliver et problem, når irritationen over naboerne begynder at blive personlig, uden at det direkte relaterer sig til affaldet. Dét er et tegn på, at konflikten er ved at eskalere og at fokus fjerner sig fra det, der egentlig er det centrale, nemlig affaldssortering.

Et andet farefuldt sted er, når du påpeger dine naboers manglende sortering. Her er der også risiko for at dine naboer reagerer negativt og ligefrem fjendtligt, fordi de føler sig angrebet som person.

Konflikttrappe

Sådan sørger du for en god dialog med dine naboer om affald

Når du taler med din nabo om jeres affald, er det vigtigt både at **trykke** (tale for din egen sag) og **trække** (sætte dig i din nabos sted).

Tryk-sprog	Træk-sprog
Foreslå: "Jeg tænkte på, om vi skulle gøre en indsats for at få sorteret vores madaffald i foreningen?"	Lytte og spørge: "Er der noget, du synes er svært ved at sortere madaffald?"
Argumentere: "Hvis vi alle sammen stamper vores pap, så behøver vi ikke betale for ekstra tømninger"	Opsummere: "Ah, så du synes det er svært ved at finde sorteringssystem, der passer til vores små køkkener?"
Forklare: "Det er faktisk ikke rigtigt at affaldet bliver blandet sammen i skraldebilen. Det er fordi, der er to rum i den."	Åbne sig: "Det kan jeg godt se. Det er heller ikke nemt i sådan nogle gamle københavn-lejligheder. Jeg har gode erfaringer med [x]."

Brug konfliktnedtrappende sprog

Når du er uenig med dine naboer om affald, kan du med fordel bruge sprog, der nedtrapper snarere end optrapper konflikten.

Konfliktoptrappende	Konfliktnedtrappende
Du-sprog: "Du sorterer vist ikke så meget affald"	Jeg-sprog: "Jeg oplever tit, at der ikke er plads til mit restaffald, når jeg smider det i beholderen"
Fokuser på fortiden: "Jeg har engang set dig smide en kæmpe stor papkasse ud uden at klappe den sammen først"	Fokuser på nu: "Skal vi sætte et skilt op, hvor vi minder hinanden om at klappe pappet sammen, inden vi smider det i beholderen?"
Vær fordomsfuld: "Du er vel heller ikke sådan en, der sorterer affald, er du?"	Fokuser på hvad du ved: "I er jo flyttet hertil for nyligt. Var I vant til at sortere affald der, hvor I boede før?"

Hvad svarer jeg, når jeg hører myter om affaldssortering?

Måske har du oplevet at støde ind i nogle sejlivede myter, som forhindrer dine naboer i at affaldssortere. Vi har samlet nogle af de mest omtalte myter og klæder dig på til at tackle dem. Du kan også klippe dem ud af folderen her og hænge dem op et sted, hvor dine naboer får øje på det.

"Det hele bliver jo blandet sammen alligevel, jeg har selv set det!"

"Det kan bedre betale sig at brænde affaldet end at genanvende det!"

"Jeg behøver ikke sortere affald, for om lidt kan robotterne alligevel gøre det for os"

"Det hele bliver jo bare sendt Tyskland, så det kan ikke betale sig i CO2-regnskabet"

"Affaldet bliver jo alligevel bare dumpet i Asien, så hvorfor skal jeg sortere?"

"Det kan jo alligevel ikke genanvendes, så det nytter ikke"

"Det kan ikke betale sig, da jeg er nødt til at skylle emballagen, inden jeg sorterer den"

Myte #1

"Det hele bliver jo blandet sammen alligevel, jeg har selv set det!"

De fleste skraldebiler har to såkaldte kamre, så de kan indsamle to typer affald på samme tid. Derfor kan det se ud som om, to typer affald bliver blandet sammen, men faktisk ender hver fraktion i et separat kammer i bilen. Det eneste der blandes er plast og mad- og drikkekartoner, der indsamles sammen og sendes til samme behandlingsanlæg.

Hvis der er for meget fejlsorteret affald i en beholder til genanvendeligt affald, kan det dog ikke genanvendes. Derfor kan skraldefolk i enkelte tilfælde være nødt til at indsamle beholderens indhold som restaffald.

Myte #2

"Det kan bedre betale sig at brænde affaldet end at genanvende det!"

Selvom Danmark har avancerede forbrændingsanlæg, der effektivt omdanner affald til varme og elektricitet, er der større klimagevinster ved at genanvende affaldet frem for at forbrænde det og skabe fjernvarme.

Genanvendelse er en nøglekomponent i en bæredygtig affaldshåndteringsstrategi. Når vi genanvender materialer, undgår vi behovet for at udvinde og producere nye ressourcer, hvilket reducerer vores samlede miljøpåvirkning. Forbrænding er dog bedre end at grave affaldet ned i jorden – også kaldet deponi.

Myte #3

"Affaldet bliver jo alligevel bare dumpet i Asien, så hvorfor skal jeg sortere?"

Københavnerne's affald er aldrig blevet eksporteret til Asien og dumpet.

I Københavns Kommune har vi stærke aftaler med vores affaldsbehandlere, og vi stiller høje krav til dokumentation i behandlingskontrakter, for bedre at sikre at affaldet håndteres og genanvendes der, hvor vi ønsker det.

Myte #4

"Det kan ikke betale sig, da jeg er nødt til at skylle emballagen, inden jeg sorterer den"

Denne misforståelse er udbredt, men sandheden er, at du ikke behøver at vaske affaldet grundigt, før du smider det ud. Det er nok bare at skrabe det meste af.

Moderne affaldsanlæg er i stand til at håndtere en smule rester, og alt plastik, metal og glas bliver skyllet og renses på anlæggene, så det behøver du ikke at bekymre dig om.

Affaldssortering behøver derfor ikke at være besværlig.

Myte #5

"Det hele bliver jo bare sendt Tyskland, så det kan ikke betale sig i CO2-regnskabet"

Der er nogle, der tror, at CO2-udledningen fra transporten til behandlingsanlægget er så stor, at det ikke kan betale sig at sortere det alligevel. Men faktisk fylder transporten langt mindre i CO2-regnskabet, end mange tror.

En undersøgelse viser, at transporten af vores plast og mad- og drikkekartoner til sorteringsanlægget i Tyskland stadig sparer os for 2.150 ton CO2 om året – selv når man fratrækker udledningerne fra transporten.

Så selvom det kan synes paradoksalt at transportere affaldssorteret plastik helt til Tyskland, viser undersøgelser, at det rent faktisk bidrager markant til vores indsats for at reducere CO2-udledninger og fremme en mere bæredygtig affaldshåndtering.

Myte #6

“Jeg behøver ikke sortere affald, for om lidt kan robotterne alligevel gøre det for os”

Selvom genanvendelsesteknologierne bliver bedre og bedre, og potentialet for automatisering er stort, er vi endnu ikke nået til et punkt, hvor robotterne kan klare det hele. EU har desuden stillet krav til medlemsstaterne om, at husholdninger skal kildesortere deres affald. Så på nuværende tidspunkt betyder det, at sortering med robotter ikke må erstatte den kildesortering der foregår hos borgerne.

Derfor er kildesortering i husstandene stadig den bedste løsning. Ved at sortere vores affald korrekt fra starten kan vi sikre en mere effektiv genanvendelsesproces og reducere mængden af affald, der ender på genbrugsstationer eller i forbrændingsanlæg.

I fremtiden kan det være, at sortering bliver mere simpel for borgerne, hvis den automatiske sorteringsteknologi bliver mere avanceret. Men der vil formentlig stadig være behov for en vis grad af kildesortering hos borgerne. Eksempelvis består langt det meste af vores plastaffald af fødevareemballage, og det er nemmere at genanvende emballagerne til nye fødevareemballager, hvis de er sorteret som plast.

Myte #7

"Det kan jo alligevel ikke genanvendes, så det nytter ikke"

Det er en almindelig misforståelse, at affald, der synes ubrugeligt eller svært at genanvende, ikke bidrager til en bæredygtig affaldshåndtering. Undersøgelser viser, at hele 43,2 % af det affald, du sorterer, ender med at blive genanvendt som nye ressourcer.

Dit madaffald bliver kørt til et biogasanlæg, hvor det omdannes til gødning og elektricitet gennem biogasproduktion. Papir og pap bliver udblødt og genanvendt, mens metal og glas smeltes om og formes til nye produkter. Selv plastik og mad- og drikkekartoner gennemgår en omhyggelig proces, hvor de sorteres, nedbrydes og genanvendes til at skabe nye materialer.

Vi arbejder kontinuerligt på at indgå nye aftaler med affaldsbehandlere, der anvender innovativ teknologi til at maksimere udnyttelsen af affaldet.

Lær dine naboer og deres sorteringsvaner bedre at kende

For at give dig et indblik i, hvad der er styrende for dine naboers sorteringsadfærd, præsenterer vi på de næste par sider 4 sorterings-typer: Gert, Pia, Morten og Laura. De motiveres hver især af forskellige ting, og oplever ikke nødvendigvis de samme barrierer for sortering i hverdagen. Typerne kan bruges som udgangspunkt for at forstå fx hvorfor én form for kommunikation kan have forskellig effekt, alt efter hvem, der læser den.

Når du læser om typerne, er det dog værd at huske på, at virkelighedens mennesker er langt mere komplekse - derfor kan nogle af dine naboer fx godt kan have træk fra både Morten og Laura.

Pia er pligtopfyldende

Sorteringsadfærd

Pia har ingen særlig holdning til sortering, men foretrækker at leve op til reglerne. Hvis reglerne ændres, vil hun sandsynligvis også ændre sin adfærd uden større problemer.

Motivation

Pias vigtigste motiv for at sortere er at gøre sin pligt. Hun sorterer ikke på grund af personlige overbevisninger, eller et stærkt engagement i den grønne dagsorden. For hende er det vigtigste at overholde reglerne, hvorfor hun hverken sorterer mere eller mindre end det, der forventes af hende.

Barrierer

En af de største barrierer, for at få typer som Pia til at sortere, er at der ikke er nogle konsekvens, hvis hun lader være. Uden klare retningslinjer ser Pia ingen grund til at ændre sin adfærd.

Hvad kan du gøre for at få pligtopfyldende naboer som Pia til at affaldssortere mere?

- Tydeliggør regler og retningslinjer
- Gør affaldssortering nemmere
- Skab incitamenter til at gøre en ekstra indsats

Gert er grundig

Sorteringsadfærd

Gert sætter en ære i at være grundig med sin affaldssortering. Han går så langt, at han klipper affaldet i mindre stykker for at sikre, at det passer i beholderen.

Motivation

Gert vil gerne gøre en forskel for den grønne omstilling og ønsker at være en rollemodel for andre. Derfor sorterer han langt størstedelen af sit affald. Han stræber efter at opfylde sine personlige standarder og føler sig tilfreds, når han har affaldssorteret.

Barrierer

Gert kan blive frustreret, hvis han mangler muligheder for at affaldssortere korrekt. Det kan nemlig forhindre ham i at handle efter sine værdier og principper.

Han har længe ventet på at kunne sortere sit tekstilaffald, og hvis han kunne, ville han udsortere alt fra flamengo til farvet glas og bleer.

Hvad kan du gøre for at få grundige naboer som Gert til at affaldssortere mere?

- Anerkend og værdsæt den nuværende indsats
- Sørg for, at det er muligt og nemt at affaldssortere korrekt
- Involver typer som Gert i fælles initiativer og lad dem inspirere andre

Morten har misforstået noget

Sorteringsadfærd

Morten har stærke holdninger til affaldssortering. Han mener, det er vigtigt at gøre en ekstra indsats for at sortere affald, og synes ikke processen er svær. Kigger vi til gengæld på hans adfærd, har han kun en gennemsnitlig sortering. Selvom han går op i sortering, er der nogle praktiske ting, han har misforstået.

Motivation

Morten er allerede meget motiveret, og søger selv yderligere information. Han mangler dog det sidste skub til at gøre en ekstra indsats. For ham er det vigtigt at blive bekræftet i, at affaldssorteringen er værdsat. Derudover er andres adfærd en stærk drivkraft for Morten. Inspiration fra andre kan være hans kilde til nye sorteringsvaner.

Barrierer

For Morten er det afgørende, at processen er nem at udføre. Hans holdninger til affaldssortering er nemlig stærkere end hans evne til at handle. Nogle af de største barrierer opstår, når han oplever, at processen er besværlig, for tidskrævende, eller når han er i tvivl om, om han sorterer korrekt.

Hvad kan du gøre for at få naboer som Morten til at affaldssortere mere?

- Del viden og information
- Anerkend og værdsæt den nuværende indsats
- Opfordre til fælles engagement omkring affaldssortering

Laura lader være

Sorteringsadfærd

Laura sorterer sjældent eller slet ikke sit affald. Hun finder affaldssortering besværligt og har generelt en negativ holdning til sortering.

Motivation

Laura er ikke motiveret af affaldssortering eller den grønne dagsorden. Det skyldes blandt andet, at hun ikke kan se fordelene eller effekten af at affaldssortere.

Barrierer

Laura oplever mange barrierer i affaldssorteringen. Hun synes blandt andet, at affaldssortering er for tidskrævende, at det kræver for meget plads i hjemmet, og at processen er for besværlig. Derudover har hun ikke tillid til, at affaldet bliver håndteret effektivt. Hun mener derfor, at hendes indsats i bund og grund er ligegyldig.

Hvad kan du gøre for at få naboer som Laura til at affaldssortere mere?

- Opbyg tillid og afliv myter om affaldssortering
- Vis at affaldssortering gør en forskel
- Gør det enklere og mindre besværligt at affaldssortere

Forventningsafstemning er vigtigt

Inden du går i gang med de mange vigtige gerninger som opgangens grønne ildsjæl, er det rigtig vigtigt, at du får forventningsafstemt med din vicevært. Så er I nemlig enige om, hvad du kan sætte i gang, og hvad din vicevært tager sig af.

I de kommende sider kan du læse mere om, hvordan du får et godt samarbejde op og stå.

Hvem har ansvaret for affaldet i din gård?

Affaldshåndteringen i din gård kan være organiseret på forskellige måder. Det kan være en vicevært eller en professionel affaldsansvarlig, der står for opgaven. Det kan også være en frivillig beboer, der har påtaget sig ansvaret, enten som en del af bestyrelsen eller efter aftale med bestyrelsen.

Rollen og arbejdet som affaldsansvarlig varierer derfor fra gård til gård. Den kan også afhænge af boligtypen. En professionel vicevært vil sandsynligvis have mere strukturerede opgaver, mens en frivillig vicevært eller affaldsansvarlig måske arbejder mere fleksibelt og på frivillig basis.

Find din vicevært

Det er ikke sikkert, at du allerede nu ved, hvem din vicevært eller affaldsansvarlige er. Måske har du aldrig mødt dem, og ved ikke, hvordan du kommer i kontakt med dem. I så fald er der her et par bud på, hvordan du kan finde frem til dem.

Vicevært, affaldsansvarlig, drift...

Måske har din ejendom ikke en person, der kalder sig "vicevært" eller "affaldsansvarlig", men det betyder ikke, at de ikke er det. Alle ejendomme har nemlig en affaldsansvarlig, men nogle gange går de under navnet varmemester, ejendomsfunktionær eller driftsmedarbejder. Fælles for dem er, at de tager sig af ejendommen og herunder affaldet. Og selv hvis de har uddelegeret affaldshåndteringen til en anden, kan de helt sikkert pege dig i den rigtige retning.

Bud på oversigt pr. boligtype:

- Hvis du bor i en **almen boligforening** gennem fx KAB, 3B, AAB eller FSB, er der typisk et ejendomskontor tilknyttet, hvor du kan møde op fysisk og spørge om råd. Her vil viceværten ofte holde til. Udfordringen kan være, at ejendomskontoret ofte har begrænset åbningstid - så undersøg hvornår de har åbent, så du ikke går forgæves.
- Hvis du har en **privat udlejer**, vil du ofte kunne spørge udlejer, hvordan du får kontakt til viceværten eller den affaldsansvarlige. Det kan også være, at du har fået udleveret telefonnummeret på en kontaktperson, da du flyttede ind. Hvis ikke det er dem, der er affaldsansvarlige, så ved de, hvem der er.
- Bor du i enten **andels- eller ejerforening**, er det oplagt at spørge bestyrelsen, hvem du skal tage fat i. Er det et bestyrelsesmedlem, der har taget posten som affaldsansvarlig eller har foreningen ansat en professionel vicevært? Uanset vil bestyrelsen kunne hjælpe dig videre ift. at få kontakt til den relevante samarbejdspartner.
- **Intet held?** Så tjek opslagstavlen i opgangen. Her hænger tit oplag med kontaktoplysninger - det kan fx være en notits om oprydning af kælderrum og bagtrapper, eller en oversigt over, hvem du skal ringe til, hvis du har problemer med vand og varme. Timingen af et fysisk første møde kan være svær. Derfor kan det være en fordel at starte med at ringe eller sende en mail og evt. aftale en kort møde.

Alle sætter pris på din hjælp

Du kan måske undre dig over, om din vicevært eller affaldsansvarlige har en holdning til de ting, du gør som grøn ildsjæl. Men selvom der er forskel på din og den affaldsansvarliges roller, har I altså langt hen ad vejen de samme interesser. Du er måske motiveret af at øge genanvendelsen af jeres affald, mens den affaldsansvarlige gerne vil holde orden på gården og undgå overfyldning og unødvendigt ekstra arbejde. Men de ting, du gør for at øge genanvendelsen af jeres affald, gør det samtidig lettere for den affaldsansvarlige at gøre sit arbejde.

Hver gang jeres beholdere er overfyldte, fordi beboerne ikke sorterer nok af deres affald, skal den affaldsansvarlige nemlig bestille en ekstra tømning.

Det koster penge for ejendommen, som i sidste ende kan betyde højere boligudgifter for dig. Derfor er det både i din og den affaldsansvarliges interesse, at du og alle dine naboer kommer godt i gang med sorteringen, og de vil sikkert kun være glade, hvis du hjælper til.

Det kan du f.eks. gøre ved at opfordre andre beboere til at sortere korrekt og vedligeholde opslagstavler. Københavns Kommune tilbyder også en række materialer til viceværter og affaldsansvarlige, som kan gøre deres arbejde nemmere samtidig med at hjælpe beboerne til bedre sortering. Hvis ikke din affaldsansvarlige allerede har bestilt materialerne, kan du gøre dem opmærksomme på dem.

Det gode samarbejde

For at opnå et godt samarbejde med viceværten i din boligforening, er det vigtigt at lægge vægt på kommunikation, respekt og samarbejde. Her er nogle nyttige trin til at opbygge og vedligeholde et positivt forhold

- **Hils på hinanden:** Det gode samarbejde starter helt lavpraktisk med, at I får hilst på hinanden. Det kan være et vink, når I ser hinanden på tværs af gården, et smil eller en hilsen. Det lyder simpelt, men det er første skridt til en god dialog.
- **Få styr på det praktiske:** Mange viceværter vil elske at få hjælp til netop kommunikation om affaldssortering. Derfor kan det være en rigtig god idé at tage en snak om, hvordan I kan supplere hinanden. Det kan fx være ved at blive enige om, hvordan opslagstavlen skal se ud til dagligt, når du hænger opslag op.
- **Tag viceværten med på råd:** Vær åben for at lytte til viceværtens erfaringer og synspunkter. Spørg fx om de har lagt mærke til affaldsbeholdere, der altid er overfyldte, eller om der er specifikke materialer, de allerede har bestilt.
- **Afliv myter:** I nogle ejendomme kommer beboerne også til viceværten med deres tvivlsspørgsmål om affald. Hvis du fornemmer, at viceværten fx tror, at plastaffald ender i Asien frem for at blive genanvendt, kan du derfor med fordel vise dem hæftet med affaldsmyterne.

En gylden mulighed: få styr på skiltningen og samarbejdet med din vicevært

I Københavns Kommune har vi undersøgt, hvordan en gård skal se ud for at få flest muligt til at sortere bedst muligt. Vi har fundet, at et vigtigt element er, ensartet og informativ skiltning i gården. Det øger nemlig mængden af sortering - og ser pænt ud samtidig. Derfor er mange beboere og viceværter glade for løsningen.

Når du starter som ildsjæl, er det derfor en rigtig fornuftigt idé, netop at kigge på, hvordan det ser ud med jeres skiltning i affaldsrummet - og så er det jo også en gylden mulighed for at få hilst på din vicevært og introduceret dig selv som opgængens nye ildsjæl.

Sådan bærer du dig ad:

1) Orienter dig i din gård og materialerne i [kataloget](#): Dan dig et overblik over, om der allerede er god skiltning i gården, og om de skilte, der er hængt op, er forældet.

2) Kontakt din vicevært: Når du har dannet dig et overblik over skiltene, så tager du kontakt til din vicevært. Aftal fx, at I kan mødes i affaldsrummet og sammen gennemgå de forbedringer, du har registreret.

3) Tilbyd at bestille skiltene hjem: Når I er enige om, hvad der skal bestilles hjem, så kan du tilbyde at løbe videre med opgaven. Så kan I evt. mødes og hænge skiltene op sammen.

Her kan du bestille skilte
[Gå til hjemmeside](#)

Hvad kan jeg ellers gøre?

Affaldssortering er én ting, I som forening kan gøre, for at bidrage til et mere bæredygtigt liv i København. Men hvis I har mod på mere, er her tre forslag til, hvordan I ellers kan arbejde med fælles klimahandling.

Byttehjørner eller deleinitiativer

At etablere byttehjørner eller deleinitiativer er en god måde at give jeres ting nyt liv på. Ved at overtage sine naboers aflagte ting, kan du nemlig reducere hvor mange nye ting, du køber. Her er bud på, hvordan I kommer i gang i jeres boligforening:

1. Identificer egnede steder

Start med at tale med viceværten eller bestyrelsen for at finde egnede steder til at oprette et byttehjørne eller lignende. Dette kan være nær affaldsskuret, i vaskerummet eller andre fælles områder, hvor beboerne ofte færdes.

2. Organiser et byttehjørne

Når I har fundet det rette sted, kan I begynde at organisere et byttehjørne. Dette kan være en enkel hylde eller et skab, hvor beboerne kan efterlade ting, de ikke længere har brug for, og tage noget, de kan bruge i stedet. Det kan både være bøger, tøj, køkkenredskaber og legetøj. Hvis I er mange, der deles om et byttehjørne, kan I med fordel lave

skilte til forskellige kategorier.

På den måde bliver det mere overskueligt for dine naboer at overtage dine brugte ting.

3. Sørg for orden

Det er vigtigt at opretholde orden i byttehjørnet for at sikre, at det forbliver funktionelt og attraktivt for alle beboere. Selv hvis I laver skilte, kan byttehjørner godt begynde at se rodede ud med tiden. Spørg derfor dine naboer, om de vil hjælpe med at holde styr på hylderne og fjerne eventuelle ubrugelige eller ødelagte genstande. På den måde tager I ansvar fra byttehjørnet og sørger for, at den er tilgængelig selv for dem, der ikke går lige så meget op i genbrug som dig selv.

Vild Med Vilje

“Vild med vilje” er et initiativ, der får boligforeninger, privatpersoner, virksomheder og kommuner til at omfavne og støtte biodiversitet og naturlige levesteder i deres områder. Det er godt for dig, fordi du har flere planter at se på, og det er godt for miljøet, fordi der er bedre plads til forskellige arter af planter og dyr.

Måske er din boligforening allerede en del af dette spændende fællesskab, og hvis ikke, så er det måske tid til at hoppe med på vognen! Foreningen “Vild med vilje” har desuden en række eksterne samarbejdspartnere tilknyttet, der kan bookes som konsulenter. Konsulenten kan guide jer igennem processen og hjælpe jer godt i gang med at skabe et miljø der omfavner og støtter biodiversiteten.

Grøn fællesspisning

Grøn fællesspisning er ikke kun en måde at styrke fællesskabet i jeres boligområde på, men også en fantastisk mulighed for at mindske madspild og inspirere hinanden til at omfavne mere plantebaserede madvaner.

Mange borgere finder det uoverskueligt at lære nye madvaner, men ved at spise sammen gør man det mere overskueligt for dine naboer at prøve nye ingredienser af. Det kan fx være måltider med bælgfrugter som bønner eller linser, som kræver lidt mere kærlighed, før de bliver lækre.

Fællesspisning skaber også et rum for samtaler om, hvilke grønne initiativer I kan handle i jeres boligområde. Måske er der mulighed for at oprette en fælles køkkenhave eller støtte lokale producenter og leverandører af bæredygtige fødevarer. En anden idé kunne være at indgå en aftale med det lokale supermarked om at modtage overskudsfrugt og -grønt, som ellers ville være blevet smidt ud.

Besøg af en helhedskonsulent

Kommunens helhedskonsulenter hjælper dig og din bestyrelse med de udfordringer I måtte have ift. affaldssortering. Skriv til ildsjael@kk.dk og få besøg af en konsulent.

Københavns Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen
Udgivet oktober 2024